AVRUPA BİRLİĞİ UYUM SÜRECİ ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE'DE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ POLİTİKALARININ DÖNÜŞÜM ANALİZİ

TRANSFORMATION ANALYSIS OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY POLICIES IN TURKIYE WITHIN THE FRAMEWORK OF THE EUROPEAN UNION HARMONIZATION PROCESS

Kaan KOÇALİ

Istanbul Gelisim University, Istanbul Gelisim Vocational School, Occupational Health and Safety Program, Istanbul, Turkey

https://orcid.org/0000-0002-1329-6176

Türker YAPAN

Istanbul Gelisim University, Istanbul Gelisim Vocational School, Occupational Health and Safety Program, Istanbul, Turkey

https://orcid.org/0000-0002-6777-7071

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği (İSG), hem Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) hem de Avrupa Birliği (AB) açısından büyük önem taşıyan bir konudur. ILO, sözleşmeleri ve tavsiye kararları aracılığıyla İSG'yi bağımsız bir disiplin olarak ele almakta ve "insana yakışır iş" kavramı ile çalışma koşullarının daha güvenli ve sağlıklı hale getirilmesini amaçlamaktadır. Benzer şekilde, AB, kendi üye ülkelerinin yanı sıra aday ülkeler için de ILO sözleşmelerini ve tavsiyelerini referans alarak kapsamlı bir İSG standardizasyonu sağlamaktadır. Türkiye, AB'ye üyelik süreci kapsamında İSG mevzuatını ve politikalarını bu standartlarla uyumlu hale getirmek için çeşitli yasal ve yapısal reformlar gerçekleştirmiştir. Bu çalışma, AB uyum sürecinin Türkiye'deki İSG alanında yol açtığı düzenleyici değişiklikleri, politika dönüşümlerini ve sektörel etkilerini incelemektedir. Türkiye'de İSG alanındaki en önemli yasal reformlardan biri olarak kabul edilen 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlüğe girmesine rağmen, özellikle yüksek risk içeren sektörlerde iş kazalarının artış göstermesi, uygulama süreçlerinde devam eden zorlukları ortaya koymaktadır. Bu bağlamda çalışma, Türkiye'nin İSG politikalarının zaman içinde nasıl şekillendiğini, bu politikaların işyerlerindeki uygulamalara nasıl yansıdığını ve genel etkinliğini değerlendirmektedir. Ayrıca, küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) İSG standartlarına uyum sürecinde karşılaştıkları zorluklar ile olası çözüm önerileri ele alınmaktadır. Çalışma ayrıca, Türkiye'deki iş kazaları ve meslek hastalıkları açısından AB uyum sürecinin etkilerini analiz etmekte ve yasal düzenlemelerin pratik uygulamalarını istatistiksel veriler ışığında değerlendirmektedir. Literatür taraması ve sektörel veri analizleri, Türkiye'nin İSG alanındaki ilerlemelerini ve mevcut eksikliklerini ortaya koymaktadır. AB gereklilikleri çerçevesinde Türkiye'nin mevzuatında ve uygulamalarında tespit edilen eksiklikler belirlenerek, bu sorunların giderilmesine yönelik stratejik öneriler sunulmaktadır. Sonuç olarak, Türkiye, İSG mevzuatını AB standartlarına uyumlu hale getirme konusunda önemli aşamalar kaydetmiş olsa da, uygulama süreçleri ve yasal düzenlemelerin etkinliği açısından çeşitli zorluklarla karşılaşmaya devam etmektedir. Bu çalışma, Türkiye'nin Avrupa Birliği İSG standartlarına

tam uyum sağlayabilmesi için politika yapıcılara yönelik stratejik değerlendirmeler ve çözüm önerileri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği; Avrupa Birliği; Türkiye; Mevzuata Uygunluk; İşyeri Kazaları

ABSTRACT

Occupational health and safety (OHS) is a highly significant issue for both the International Labour Organization (ILO) and the European Union (EU). The ILO addresses OHS as an independent field through its conventions and recommendations and aims to broaden its scope with the concept of "decent work." Similarly, the EU establishes extensive standardization in OHS by referring to ILO conventions and recommendations for both itself and candidate countries. In line with its EU accession process, Turkiye has been striving to align its OHS legislation and policies with these standards. This study analyzes the regulatory changes, policy transformations, and sectoral impacts of the EU harmonization process on OHS in Turkiye. Despite the enactment of Law No. 6331 on Occupational Health and Safety, which represents one of the most significant legal reforms in this field, the increasing incidence of workplace accidents, particularly in high-risk sectors, highlights ongoing implementation challenges. In this context, the study evaluates how Turkiye's OHS policies have evolved, the types of workplace practices they have led to, and their overall effectiveness. Furthermore, the study assesses the impact of the EU harmonization process on workplace accidents and occupational diseases in Turkiye, examining the practical implementation of legal regulations and their effectiveness using statistical data. A literature review and sectoral data analysis provide insights into Turkiye's progress and ongoing deficiencies in the OHS field. The study identifies the gaps in Turkiye's legislation and implementation from the perspective of EU requirements and proposes strategic recommendations to address these shortcomings. In conclusion, while Turkiye has made significant progress in aligning its OHS framework with EU standards, challenges remain in terms of implementation and the effectiveness of legal regulations. This study offers recommendations for ensuring full compliance with EU OHS standards and provides strategic evaluations for policymakers in this context.

Key Words: Occupational Health and Safety; European Union; Turkiye; Regulatory Compliance; Workplace Accidents